

Použitá literatura

- Beránek J. 1963: Ornitologická pozorování. Zoologické listy 12: 362
- Havlín J. 1972: v Hudek K., Černý W. et.al. Ptáci I.: 1-528, Praha
- Kratochvíl V. 1972: Ptactvo státní přírodní rezervace Na hradech v letech 1960 - 1970. Práce a studie - Přír.4: 89 - 100.
- Štancl L. 1958: Ptačí obyvatelé státní přírodní rezervace "Bohdaneč". Ochrana přírody 13: 8 - 11.
- Ibid., 1959: Několik ornitologických pozorování v okolí Rohovládovské Bělé /Pardubicko/. Sylvia 16: 263 - 264.
- Ibid., 1968a: Ptactvo rybníka "Sopřeč". Ochrana přírody /Ochrana přírody/ 4: 13 - 16.
- Ibid., 1968b: Ptactvo rybníka "Sopřeč". Acta Musei Reginaehradecensis IX: 157 - 193.
- Ibid., 1971a: Příčina úbytku potápek a jejich hnízdění na rybnících v okolí Lázní Bohdaneč. Ochrana přírody /Ochrana přírody/ 4: 13 - 15.
- Ibid., 1971b: Potápka roháč na rybnících v okolí Bohdaneče. Živa 19: 189
- Ibid., 1973: Ptactvo státní přírodní rezervace "Bohdanečský rybník a rybník Matka". Acta Musei Reginaehradecensis XIV: 129 - 163.
- Štancl L., Štanclová H. 1974: Ptactvo rybníků v okolí Bukovky u Lázní Bohdaneče /okres Pardubice/. Ibid. XV: 127 - 168.
- Ibid., 1977: Ptactvo rybníka Černý Nadýmač u Habřiny Vlčí a v jeho okolí /okr. Pardubice/. Zprávy MOS 19: 21 - 25.
- Ibid., 1978: Stručný přehled ptactva zastiženého na rybnících u Bukovky /okr. Pardubice/ a v nejbližším okolí. Ibid. 20: 39 - 47.
- Zang H., 1977: Zur Frage der Häufigkeit von Zweitbruten beim Haubentaucher /Podiceps cristatus/. Journal Für Ornithologie 118: 261 - 267.

Výsledky ochrany ptactva ornitologické sekce ČSOP při KDPM v Hradci Králové

Miroslav Dušek, Lochenice

Ochranářská činnost skupiny zahrnuje především vytváření podmínek pro zvýšení počtu hnízdicích druhů ptactva. Vedle výsadeb keřů a stromků neobdělávaných plochách, příkrmování pěvců a dravců v zimě, zřizování hnízdních podložek pro dravce i čápy, vystavování hnízdních výklenků pro jiříčky a vlaštovky je pracovní zaměření orientováno z největší části na vyvěšování hnízdních budek.

I když dutinohnízdoši využívající umělé dutinky tvoří jen 10 % z celkového počtu hnízdicích druhů u nás, jsou díky své poměrné hojnosti významnou měrou zapojeni do potravního řetězce /sýkora, poštolka, vrabec/. Usazení ptáci do budek vlastně posilují současné populace v prostorách s nadbytkem potravy v podobě škůdců. Pro zkvalitnění jejich činnosti v kulturách a maximální využití v zapojení do biologického boje se škůdci se snažíme o usazení co největšího počtu párů v rámci jednoho druhu a usídlení co nejširší palety druhů. Vedle toho se pokusíme rozšířit i ptáky dnes již vzácnější a nebo mizející. Poněvadž se jedná o práci namáhavou a časově náročnou, je dosud soustředěna do území okresu Hradec Králové.

V roce 1982 bylo k 1.4. připraveno a rozmístěno 809 ks budníků tvořených osmi základními typy:

typ A /pro malé sýkory/	206 ks	25,46 %
B /pro brhlíky, lejsky/	356 ks	44,00 %
C /pro špačky/	49 ks	6,06 %
D /pro doupňáky, sýčky/	2 ks	0,25 %
E /polobudka pro rehky, koniopsy/	8 ks	0,99 %
G /polobudka pro poštolky, sovy/	120 ks	14,83 %
H /spec.budka pro šoupálky/	12 ks	1,43 %

Zahnízdlilo v nich celkem 452 ptačích párů /tj. 55,87 % obsazení/. Vysoké procento neobsazených budek bylo především

u typů E, F, G, H a u některých seskupení A + B nevhodně rozmístěných. Sovníky a poštolníky /E a G/ zůstaly neobsazeny zejména vlivem prudkého poklesu četnosti populací hrabošů polních v únoru a březnu v důsledku nepříznivých klimatických podmínek a rozšíření infekčních onemocnění /tularémie, salmonelóza/ v koloniích těchto hlodavců. Stav sýkor byly podprůměrné, což vyjádří nejlépe porovnání s rokem 1981, kdy zahrnulo 347 párů ve 460 sýkornicích /tj. 75,43 % obsazení/ a v roce 1982 jen 289 párů ve 562 sýkornicích /tj. 51,42 %/. I tady se nepříznivě promítla tuhá zima 81/82. Silný pokles usazených lejsek bělokrkých ze 42 v roce 1981 na pouhých 7 hnízd v r. 82 mohl být zapříčiněn špatným zimováním ve střední a západní Africe, případně vysokými ztrátami na cestě průtahu.

V sezoně 1982 se podařilo usadit 17 druhů dutinohnízdů:

druh	typ/	A	B	C	D	E	F	G	H	celkem
Sýkora modřinka	/Mo/	83	33	0	0	0	0	0	0	116
Sýkora uhelníček	/Uh/	8	3	0	0	0	0	0	0	11
Sýkora babka	/Ba/	9	17	0	0	0	0	0	0	26
Sýkora parukářka	/Pa/	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Sýkora koňadra	/Ko/	14	106	15	0	0	0	0	0	135
Brhlík lesní	/Br/	3	15	1	0	0	0	0	0	19
Lejsek bělokrký	/Lb/	0	7	0	0	0	0	0	0	7
Lejsek šedý	/Lš/	0	3	0	0	0	0	1	0	4
Červenka obecná	/Če/	0	2	0	0	0	1	0	0	3
Rehek zahradní	/RZ/	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Rehek domácí	/Rd/	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Vrabc domácí	/Vd/	1	19	5	0	0	2	0	2	29
Vrabc polní	/Vp/	1	26	2	0	0	0	0	0	29
Špaček obecný	/Šp/	0	0	17	0	0	0	0	0	17
Puštík obecný	/Pu/	0	0	0	0	6	0	0	0	6
Kalous ušatý	/Ka/	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Poštolka obecná	/Po/	0	0	0	0	8	0	36	0	44
CELKEM OBSAZENO :		119	235	40	0	14	3	39	2	452

Na kontrolách budek se podílelo celkem 13 členů ochranné skupiny:

Jméno /	typ budky	A	B	C	D	E	F	G	H	celkem
Ing. Dohnal Karel	/HK/	95	201	15	0	0	4	0	12	327
Had Radomír	/HK/	36	63	17	0	2	2	1	0	121
Dusík Miroslav	/HK/	0	5	1	2	48	0	60	0	116
Tláskal Ivan	/HK/	29	58	0	0	2	0	2	0	91
Skřivan Petr	/HK/	13	16	1	0	1	1	10	0	42
Šimek Stanislav	/HK/	17	3	5	0	0	1	12	0	38
Hušek Radomír	/HK/	15	4	10	0	0	0	0	0	29
Růžička Pavel	/HK/	0	0	0	0	2	0	15	0	17
Zajíc Jiří	/HK/	0	0	0	0	0	0	10	0	10
Lízler Robert	/HK/	0	0	0	0	1	0	10	0	11
Kusá V., Kubrová R., Sviridov I.	/UO/	1	6	0	0	0	0	0	0	7

V následujících letech se zaměříme na výběr vhodných typů budek a jejich seskupení v rozdílných podmínkách různých ekotopů. Výsledkem musí být postupné zvýšení % obsazení a usazení méně častých druhů /parukářky, uhelníčky, babky, brhlíci, soupálci, rehci a lejsci/. Stejná situace je s usazením puštíků a kalousů. Dosud nemáme dostatek dutinek D pro vytvoření hnízdních příležitostí pro holuby doupačky a sýčky v listnatých a smíšených porostech, ve stromořadích i v okolí zemědělských staveb; jejich vyvěšení se pokusíme zabezpečit v průběhu roku 83.

Umělé podložky pro dravce /11 ks/ a hnízdní kapsy pro pěvce zůstaly stejně jako v minulých letech nevyužity.

Mimořádně úspěšně bylo rozšíření kolonie jiříček na jedné z hospodářských budov ve Vysoké nad Labem, kde po vhodném umístění list pod krov stavení došlo k usazení 39 párů. Nové výklenky budou vyzkoušeny také na budovách ŽV v Ločenicích a Sendražicích.

Vedle této práce se členové v zimních měsících 81/82 zapojili do příkrmování drobného zimujícího ptactva. Na společných

a vlastních 18 krmítcích bylo zkrmeno celkem 17 kg ovesných vloček, 4 kg slunečnic, 40 kg ječného a pšeničného šrotu a množství hovězího loje, vepřového sádla, zadiny, ječmene a pšenice, lněného semene, máku a sušených plodů /jeřábiny, ovoce/. Na újedi pro dravce bylo postupně předloženo na 400 ks uhynulých, veterinárně nezávadných kuřat.

Ochranářská práce v terénu je jistě zajímavou činností, ze které lze čerpat řadu specializovaných námětů pro drobnou výzkumnou práci zvláště u mladých členů VČ pobočky. Zájemci o zapojení do naší skupiny se mohou přihlásit na adrese KDPM v Hradci Králové, sekce ornitologická; případně na níže uvedené. Těšíme se na spolupráci s dalšími ornitology!

Zpráva o činnosti Skupiny pro výzkum dravých ptáků a sov - podskupiny Východočeského kraje - za rok 1982

Tomáš Diviš, Česká Skalice

Do roku 1982 vstupovala východočeská podskupina SVDPS s 21 jednotlivými nebo kolektivními členy. Do plnění výzkumných úloh se nakonec zapojilo 19 členů a jeden z členů svou neúčast omluvil, další nepodal zprávu žádnou a pro déletrvajícím nezájem byl vyloučen.

Dosavadní velmi dobrá úroveň práce podskupiny byla udržena. Velmi kladně lze hodnotit zvláště tu skutečnost, že řada členů podskupiny, zejména mladších, se stále více specializuje na určitý druh, skupinu druhů nebo okruh problémů.

Východočeská podskupina je již tradičně nejpočetnější a nejaktivnější krajovou podskupinou celé SVDPS a hlavně její zásluhou patří náš kraj k oblastem s nejlépe prozkoumanou faunou obou sledovaných řádů v celé ČSSR.

Přehled výsledků v jednotlivých výzkumných úlohách

1. Inventarizace hnízd - do plnění tohoto úkolu se zapojilo 19 členů podskupiny. Přes všeobecně velmi nepříznivé podmínky pro druhy potravně specializované na hraboše polního /*Microtus arvalis*/ bylo dosaženo velmi dobrého výsledku. Bylo nalezeno 439 obsazených hnízd a předpokládáno hnízdění dalšího 161 páru /číselný údaj v závorce/ 9 druhů dravců a 6 druhů sov.

B. buteo	109/41/	C. cyaneus	1 /1/	B. bubo	6 /7/
A. nisus	54 /9/	F. subbuteo	1 /4/	A. boctua	4 /8/
A. gentilis	34/11/	F. peregrinus	- /1/	S. aluco	42/13/
P. apivorus	4/ 2/	F. tinnunculus	110/37/	A. otus	15/10/
C. aeruginosus	51 /6/	T. alba	6/10/	A. funereus	2 /1/

V roce 1982 přešla naše podskupina na inventarizaci hnízd v kvadrátech pro Mezinárodní síťové mapování organismů. Své nálezy zařadilo do kvadrátů 14 členů podskupiny. Na rozloze zhruba 3350 km² /29,8 % rozlohy Východočeského kraje/ bylo nalezeno /předpokládáno/ 96/23/ hnízd B. buteo, 54/9/ hnízd A. nisus, 32/9/ hnízd A. gentilis, 4/2/ hnízda P. apivorus, 43/3/ hnízd C. aeruginosus, 1/1/